

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	5.Kf.700.382/2024/6.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	Független Rendőr Szakszervezet (felperesi képviselő címe., eljáró képviselő: dr. Oláh Tamás kamarai jogtanácsos)
Az alperes:	vármegyei Rendőr-főkapitányság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Csányi Zoltán kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	megbízási díj megfizetése iránt indított közzolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes, alperes (10., 11. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Veszprémi Törvényszék 1.K.701.517/2023/9. számú ítélete

V é g z é s:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 12.000 (tizenkétezer) forintban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 20.000 (húszezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A per alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az alperes hivatásos állományú tagjaként 2020. október 1. napjától 2023. június 30. napjáig szolgálatirányító parancsnok beosztásban teljesített szolgálatot a helységi Rendőrkapitányság állományában. A felperes a szolgálatirányító parancsnoki

beosztásához nem tartozóan rendszeresen látott el járőr(vezetői) feladatokat és járőrszolgálatot, amelyek ellátásáért megbízási díj megfizetését kérte. Szolgálati panaszát az alperes vezetője a határozatszám1 számú határozatával megalapozatlanság miatt elutasította.

A felperes keresete, az alperes védírata

[2] A felperes keresetében a 2020. október 1. napjától 2023. június 30. napjáig terjedő időszakra bruttó 1.275.450 forint, a rendvédelmi illetményalap 100%-ának megfelelő megbízási díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kereseti követelését a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaira, valamint a szolgálatparancsnoki tevékenységről szóló 14/2017. (III. 24.) ORFK utasításra (a továbbiakban: ORFK utasítás) alapította. A megbízási díj összegét az ellátott feladatokra, azok mértékére, időtartamára figyelemmel határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 811.650 forint megbízási díjat és annak 2022. március 6. napjától járó késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Döntését a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára, (4) és (5) bekezdéseire, 102. § (1) bekezdés b) pontjára, a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BM rendelet) 2. számú mellékletében és az ORFK utasításban foglaltakra alapította. Rögzítette, hogy a szolgálatparancsnoki és a járőri beosztások egymástól eltérnek; a felperes munkaköri leírása a beosztásához igazodott, abban az általános jelleggel ellátandó járőri szolgálatok nem szerepeltek. A felperes a beosztása szerinti feladatok ellátása alól nem volt mentesítve, a járőrszolgálati feladatokat rendszeresen e beosztásba tartozó feladatai mellett látta el, többletfeladatként. Az ORFK utasítás 15. pontja a járőri munkakör ellátását nem alapozza meg. A 2023. február 1. napjától kezdődő időszakra nézve utalt a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjára és arra, hogy ettől az időponttól kezdődően a felperes a rendes szolgálatteljesítési idejében külön ellentételezés nélkül volt köteles ellátni az általa hivatkozott feladatokat, ezért a bíróság az ezen időponttól kezdődő megbízási díj iránti igényt elutasította.

[4] A megbízási díj mértékét az ítélet indokolásának [39] bekezdése szerint a „felperesi keresetnek megfelelően” a rendvédelmi illetményalap 75%-ában találta arányosnak a felperes által végzett többletfeladatellátással, figyelemmel a felperesi kimutatásban foglaltakra és az ellátott feladatok jellegére, időtartamára. Indokolásának [40] bekezdése szerint „a felperes keresetének részben adott helyt azzal, hogy a 2023. február 1-től kezdődő igényt megalapozatlannak találta és a megbízási díj összegét pedig a felperesi keresettel szemben a rendvédelmi illetményalap 75%-ában találta alaposnak”.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek

[5] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

[6] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes további 463.800 forint megfizetésére kötelezését kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Hszt. 2. § 24. és 28. pontjait, 71. § (1) bekezdés a)-c) pontjait, (5) bekezdését, 102. § (1) bekezdés a)-b) pontjait, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BM rendelet) 35. § (6) bekezdését, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendelet 10. § (2) bekezdését, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 352. § (1) bekezdését, illetve 346. § (4) és (5) bekezdéseit jelölte meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és a peresített időszak döntő részére – 2023. január 31. napjáig – helytálló döntést hozott. Hangsúlyozta, hogy a Hszt. 2023. február 1. napjával hatályba lépett változásai egyrészt nem lényegesek, a bírói gyakorlat által már rögzített elveket deklarálta; másrészt azok a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és b) pontjai szerinti megbízási díjra nem vonatkoztak. Mindemellett a felperes kimutatásaiból megállapítható, hogy többletfeladatellátása nem eseti jellegű volt, így a módosítás rá nézve irreleváns volt. A 2023. február 1. napjával kezdődő időszak tekintetében sérelmezte, hogy a bíróság nem vizsgálta a kereset Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és b) pontjai szerinti jogalapját a c) pontra alapított igény elutasítása mellett. Ezzel szemben megalapozatlanul hivatkozott a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjára, mivel e rendelkezés nincs összefüggésben a megbízási díj szabályaival (az e jogszabályhely szerinti „ellentételezés” a megbízási díjnak nem feleltethető meg, így az e helyen szereplő konjunktív feltételek sem vonatkoztathatók a megbízási díjra).

[7] Sérelmezte az elsőfokú ítélet ellentmondásosságát a megbízási díj összezszerúsége körében. Az elsőfokú bíróság egyrészt a „keresetnek megfelelő” összegű marasztalást rögzített az ítélet indokolásában, s ezzel kapcsolatban pozitív, a keresetben megjelölt mértéket alátámasztó indokokat sorakoztatott fel a felperesi igény összezszerúságával kapcsolatban. Ezzel szemben a konkrét mértéket a rendvédelmi illetményalap 75%-ának megfelelően határozta meg, szemben a keresetben követelt 100%-os mértékkel. Így az elsőfokú bíróság a mérlegelés körében helyes indokokat rögzített, annak mértékét azonban tévesen állapította meg; e körben álláspontja szerint vagy az ítélet kijavításának lehet helye vagy az indokolás hiányossága állapítható meg, melyre tekintettel kérte a 2023. január 31. napjáig terjedő időszakra a 75%-os és 100%-os mérték közötti többlet megfizetésére kötelezni az alperest.

[8] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében – a fellebbezési kérelme elsődlegességének fenntartása mellett – kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontjának 2023. február 1. napjától megváltozott rendelkezésére a keresetet ezen időszak tekintetében elutasító rendelkezése alapjaként. Hivatkozva e jogszabályhely, valamint a Hszt. 71. § (3) és

(5) bekezdéseinek rendelkezésére rámutatott, hogy téves az a felperesi álláspont, amely szerint a Hszt. 102. § (1) bekezdés b) pontja és a megbízási díjra vonatkozó előírásai nem állnak összefüggésben; ezzel szemben együttes alkalmazásuk indokolt a törvény megfogalmazása alapján. Így az ellentételezés (s ennek körében a megbízási díj) együttes feltételévé vált a többletmunka és a foglalkoztató szervezeti egység feladatkörén kívüli feladatellátás. Mivel e feltételeknek a felperes feladatellátása nem felelt meg, így megbízási díjra nem jogosult. Szintén nem következik a felperesi követelés alapossága a státuszok huzamos betöltetlenségéből. A megbízási díj összegszerűségével kapcsolatban előadta, hogy az érintett beosztások közötti tartalmi különbözőség nem jelentős, a szolgálatparancsnoki és járőri tevékenység szorosan kapcsolódnak egymáshoz. A járőri beosztás alacsonyabb fokozatú, továbbá az ellátott többletfeladat mennyisége, rendszeressége, folyamatossága sem indokol magasabb összegű megbízási díjat.

[9] Az alperes fellebbezésében – annak tartama szerint – az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban téves jogértelmezésre jutott a 2023. január 31. napjáig terjedő időszakokkal kapcsolatban; e körben megsértett jogszabályhelyként a Hszt. 71. § (1) bekezdés a)-c) pontjait, (5) bekezdését, valamint a 31/2015. BM rendelet 35. § (4), (6) és (7) bekezdéseit jelölte meg. Fenntartva az elsőfokú eljárás során kifejtett jogi álláspontját előadta, hogy a felperes nem látott el más beosztásba tartozó feladatokat, mivel az általa sérelmezett feladatokat a munkaköri leírása tartalmazta, s azokat a 14/2017. ORFK utasítás 35. pontja nem tiltja. A Hszt. 71. § (6) bekezdése és a 31/2015. BM rendelet 35. § (3), (4) és (7) bekezdései alapján a felperes megbízási díjra akkor jogosult, amennyiben a más munkakörbe tartozó feladatokat tartósan, 30 napot meghaladó egybefüggő időtartamon túl, a helyettesített személy tényleges feladatkörében eljárva látja el. Nem vitatta, hogy a szolgálatparancsnok és a járőr eltérő beosztások, azonban a munkaköri leírás, továbbá a 14/2017. ORFK utasítás 4., 15. és 35. pontjai alapján a szolgálatparancsnok a külön nem nevesített, de a szolgálati hely tevékenységi körébe tartozó eseti jellegű feladatokat is köteles végrehajtani. Hivatkozott arra is, hogy a felperes esetében nem igazolható a megbízási díj Hszt. 71. § (3) bekezdése szerinti együttes feltétel (jelentős többletmunka és nem eseti jelleg), továbbá a felperes nem együttesen látta el a sérelmezett feladatokat, hanem az eredeti beosztása helyett, így a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti feltétel sem teljesül. Ugyanígy nem befolyásolta a felperesi feladatellátás megfelelőségét az átmeneti létszámhiány sem.

[10] A felperes fellebbezési ellenkérelmében – a fellebbezési kérelme elsődlegességének fenntartása mellett – kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. A bírói gyakorlatra hivatkozással kifejtette, hogy a munkaköri leírás rendelkezéseivel szemben a munkakörbe tartozó feladatokat normatív módon kell meghatározni; egyébként a munkaköri leírás általános elvárásaiból sem következik, hogy a felperes járőrszolgálat ellátására lett volna köteles. A 14/2017. ORFK utasítás 15. pontja értelmében a szolgálatparancsnok közterületen töltött ideje során nem járőrszolgálat ellátására, hanem az alárendelt állomány ellenőrzésére, felügyeletére és irányítására köteles. Ezzel szemben az alperes a 35. pontra súlytalanul hivatkozik, mivel ez csak a tiltott feladatokat rögzíti, ebből azonban nem következik, hogy a beosztáshoz nem tartozó más feladatok ellátásáért nem jár megbízási díj.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[11] Az alperes fellebbezése alaptalan, a felperes fellebbezése – az alábbiak szerint – megalapozott.

[12] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján túlnyomórészt helyesen rögzítette a tényállást, a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, ám azokból részben (a második kereseti időszakra előterjesztett igény jogalapja, valamint a megítélt megbízási díj összegszerűségének meghatározása vonatkozásában) helytelen jogi következtetést vont le.

[13] A másodfokú bíróság előjáróban – a Hszt. 2023. február 1. napján hatályba lépett módosításával nem érintett, első kereseti időszakra vonatkozóan – leszögezi, hogy a kialakult bírói gyakorlat az alperes által kifogásolt, fellebbezéssel érintett kérdésekben már állást foglalt, így arról is, hogy az állománytáblában rendszeresített beosztásokhoz tartozó feladatokat a munkáltató a munkaköri leírásban egyoldalú utasításával rögzítheti, a munkaköri feladatok meghatározása azonban nem lehet önkényes. A munkáltató egyoldalú utasítási jogával kizárólag az állománytáblában rendszeresített beosztás keretein belül határozhatja meg azokat a ténylegesen ellátandó feladatokat, melyeket a hivatásos állomány tagja jogosult és köteles ellátni. Az alperesnél a felperes szolgálatirányító parancsnoki beosztása az állománytáblában rendszeresített, egyúttal a kinevezésében rögzített szolgálati beosztás, ily módon munkakörének kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség. A rendvédelmi szerveknél, így az alperesnél ellátandó beosztások kógenssek, azok szervezeti hierarchiája, besorolása jogilag rendezett. Amennyiben jogi norma (akár közjogi szervezetszabályozó eszköz), így a felperes vonatkozásában a 14/2017. ORFK utasítás egyértelműen, kógens módon meghatározza az ellátandó feladatok körét, a munkaköri leírás elkészítésekor a munkáltatónak ahhoz kell igazodnia, az abban foglaltak korlátlanul nem bővíthetők, és a többletfeladatok ellátásáért a hivatásos állomány tagja ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.II.10.304/2017/15., BH2018.259., Mfv.I.10.751/2016/4., Kf.III.39.053/2021/8.). A 14/2017. ORFK utasítás, valamint a Járőr- és őrszolgálati szabályzatról szóló 13/2017. (III. 24.) ORFK utasítás (a továbbiakban: járőrszabályzat) rendelkezéseiből is egyértelműen következik, hogy a szolgálatparancsnoki feladatok és a járőr feladatok ellátása elválik egymástól; a 14/2017. ORFK utasítás 15. pontja az elsőfokú bíróság helytálló megállapítása szerint nem azonosítható a szolgálatparancsnok járőri munkakör ellátására vonatkozó kötelezettségével. Ezért az elsőfokú bíróság a 2020. október 1. és 2023. január 31. közötti első kereseti időszak vonatkozásában helytállóan állapította meg, hogy a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett feladatok nem a felperes kinevezése szerinti beosztásához tartozóak voltak.

[14] A Kúria korábbi határozataiban (Kf.VII.37.642/2020/5., Kf.VII.39.525/2021/3.) leszögezte, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott kritériumok konjunktívak, melyből következően a felperest megbízási díj illeti meg, amennyiben

rendszeresen nem a beosztásához tartozó feladatkört lát el többletfeladatként, ahogyan ez a perbeli esetben megvalósult.

[15] A másodfokú bíróság kiemelten utal arra, hogy a hivatásos állomány tagjának többlettevékenységéért járó megbízási díj jogalapja körében a kiforrott ítélkezési gyakorlat szerint a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján a szolgálati beosztáson kívüli tevékenység bír jelentőséggel. A hivatásos állomány tagjának a szolgálatteljesítése során a munkaköri leírásban rögzített és a munkáltató rendelkezése alapján a beosztáshoz tartozó, illetve a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is végre kell hajtania, a beosztáshoz nem tartozó feladatkör ellátása azonban többletszolgáltatnak minősül, amelyért – amennyiben az az adott szolgálati beosztáshoz nem tartozó rendszeresen elvégzett további tevékenység – a hivatásos állomány tagja ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.II.10.304/2017/15., BH2018.259., Mfv.I.10.751/2016/4.). A munkáltató utasítási joga nem korlátlan, ezért csak olyan feladatot határozhat meg egy adott munkakörhöz rendelt, amely annak keretei közé tartozik; kétségtelen, hogy a felperes beosztásával kapcsolatban a 14/2017. ORFK utasítás 35. pontja meghatároz kizárt feladatokat, e rendelkezés azonban nem értelmezhető akként, hogy valamennyi más beosztásba tartozó feladat ellátására a szolgálatparancsnok korlátlanul és ellentételezés nélkül igénybe vehető. Egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós ellátása – nem tekinthető az adott munkakör részének (Kfv.VII.37.193/2020/8., Kf.VII.39.246/2020/4., Kf.VIII.39.804/2021/4.), az alperes ezzel ellentétes álláspontja alaptalan.

[16] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a helyesen feltárt tényállás alapján az első kereseti (2020. október 1. napjától 2023. január 31. napjáig terjedő) időszak tekintetében okszerűen vont le azt a következtetést, hogy a felperes rendszeresen, visszatérően beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett, amely a megbízási díjra való jogosultságát a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján megalapozta.

[17] Az ezen időszakra megítélt megbízási díj mértékével összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá:

[18] Miután az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, azt az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg. A másodfokú bíróságnak a felülbírálat keretében az elsőfokú bíróság ezen mérlegelési tevékenységének jogszerűségét kellett vizsgálnia azzal, hogy a jogszerűségi kontroll a másodfokú bíróság számára felülmérlegelési lehetőséget nem biztosít. Ezzel összefüggésben a legfontosabb kérdés a hatásköri anyagi jogi szabályok vizsgálata, az, hogy a jogilag kötött mérlegelés a jogszabályok keretei között történt-e. Amennyiben ugyanis a jogszabály a mérlegelés szempontjait meghatározza, a másodfokú bíróságnak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között azt kell megítélnie, hogy az elsőfokú bíróság a döntése meghozatalánál érvényesítette-e ezeket a törvényi előírásokat.

[19] Kétségtől mérlegelési jogkörnek felel meg az a jogalkotói megoldás is, ha a jogszabály valamely jogkövetkezmény mértékét meghatározott tartományban („től-ig” keretben) fejezi ki konkrét mérlegelési szempontok nevesítése nélkül, amely jelen ügyre vonatkoztatva azt jelenti, hogy a Hszt. 71. § (5) bekezdésében rögzített, az illetményalap 50-200%-ban megállapítható megbízási díj meghatározása mérlegelési jogkört jelent. Ehhez kapcsolódóan a 31/2015. BM rendelet 35. § (6) bekezdése jeleníti meg a mérlegelés szempontjait, amely szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, a megbízással járó többletterhek, a helyettesített szolgálati beosztás besorolása alapján a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével kell meghatározni. Mivel mérlegelési jogkörben hozott ítélet jogszerűségének felülbírálata során az vizsgálható, hogy az eljáró bíróság a hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége az ítéletből megállapíthatóak-e (Kfv.II.37.862/2020/11.), ezért a fenti mérlegelési pontok mentén az ítéltáblának azt kellett megvizsgálnia, hogy melyek voltak az elsőfokú bíróság mérlegelésének szempontjai, és azokat okszerűen vette-e figyelembe.

[20] E körben helytállóan hivatkozott a felperes az elsőfokú ítélet indokolásának ellentmondásosságára. A felperes a keresetében nem vitásan a rendvédelmi illetményalap 100%-ának megfelelő összegű megbízási díj iránti igényt érvényesített, követelése összecszerűségére vonatkozó kérelmét az eljárás folyamán nem változtatta meg. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [39] bekezdése szerint – az ott részletezett szempontok alapján – a rendelkező részben foglalt marasztalási összeg 75%-os mértékét „a keresetnek megfelelően” határozta meg, míg az indokolás [40] bekezdésében írtak szerint a követelést 75%-os mértékben „a felperesi keresettel szemben” találta alaposnak. Miután az indokolás ezen belső ellentmondásai és iratellenes megállapításai a másodfokú eljárásban nem oldhatók fel, ezért az elsőfokú bíróság mérlegelésének - a megbízási díj mértékével összefüggő - szempontjait és azok okszerűségét a másodfokú bíróság nem tudta vizsgálni.

[21] A másodfokú bíróság a továbbiakban a 2023. február 1. - 2023. június 30. közötti időszakra igényelt megbízási díjra vonatkozó igényt elutasító ítéleti álláspontot vizsgálta.

[22] Az ítéltábla a kikristályosodott bírói gyakorlat (pl. Kfv.I.35.238/2023/10., Kfv.V.37.715/2023/7.) alapján előjáróban a következőket emeli ki. A felek rendelkezési joga a közigazgatási perben is érvényesül. A Kp. 2. § (4) bekezdésében foglalt alapvető rendelkezés értelmében – főszabály szerint – a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. Ez azért is lényeges előírás, mert a közigazgatási perben a közigazgatási tevékenység jogszerűsége az eljárás tárgya, amelynek vizsgálatát a kereseti kérelem határolja be; a Kp. 5. § (4) bekezdés releváns rendelkezései értelmében pedig a bíróság a közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvitát közigazgatási perben bírálja el, melynek során a közigazgatási szervekre vonatkozó szabályokat a munkáltatói szervekre, a közigazgatási cselekményre vonatkozó szabályokat a közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos döntésre és intézkedésre alkalmazni kell. A kereseti kérelemhez kötöttség tehát a közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvitában közelebből azt jelenti, hogy a bíróság a munkáltatói intézkedés jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja [vö. Kp. 85. § (1) bekezdés]. Ennek a jogszerűségi

vizsgálatnak az alapja pedig az a jogsérelem, amelyet a felperes keresetlevele – annak kötelező tartalmi elemeként [Kp. 37. § (1) bekezdés f) pont] – megjelöl. Közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos közigazgatási perben tehát a kereseti kérelem megfogalmazásával szemben követelmény, hogy az ne általában vonatkozzon valamely munkáltatói intézkedés jogszerűségének vizsgálatára, hanem a felperes pontosan jelölje meg, hogy milyen meghatározott irányú vizsgálatot kér. Az ilyen módon konkretizált jogsérelem határozza meg a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a közzolgálati jogviszonnyal kapcsolatos döntés és intézkedés jogszerűségét vizsgálhatja. A felperesnek a keresetlevélben pontosan és határozottan le kell írnia a munkáltató által okozott jogsérelmet vagy jogsérrelmeit, azt, hogy miért gondolja valamely joga, illetve a jog által védett érdeke alapján a számára sérelmesnek az adott tevékenységet.

[23] A Kúria több döntésében is kifejtette, hogy a Kp. 85. § (1) bekezdése, és a Kp. 2. § (4) bekezdéséhez kapcsolódó joggyakorlat egységes, azaz a közigazgatási bíróság a közigazgatási perben egyrészt csak arról a jogsérelemlről dönthet – a hivatalból vizsgálandó eseteket

kivéve –, amelyet a felperes kereseti kérelme állít, másrészt pedig a Kp. 86. § (1) bekezdése szerint az ítéletben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemlről döntést kell hozni [2/2011. (V. 9.) KK vélemény, Kfv.I.35.379/2020/8., Kfv.V.35.425/2021/11., Kfv.V.37.565/2022/17., Kfv.VII.37.607/2022/5., Kfv.VII.45.239/2022/7.]. Utóbbival kapcsolatban a Kúria azt is hangsúlyozta, hogy a kereset jogszerű elbírálásának alapvető feltétele – ezáltal az ítélet érdemi felülvizsgálatnak is nélkülözhetetlen eleme –, hogy az elsőfokú bíróság a per keretét egyértelműen tisztázza. E feltétel teljesülésének hiányában nem állapítható meg, hogy a bíróság a döntési jogkörének korlátjaként a Kp. 85. §-ában szabályozott követelménynek eleget tett-e, a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálta-e. A kereseti kérelem kimerítése az elsőfokú ítélet jogszerűségéhez elengedhetetlen, amely törvényi követelmény teljesítésének hiánya nem teszi lehetővé az ítélet érdemi felülvizsgálatát (vö. Kfv.I.37.881/2022/6., Kfv.I.37.121/2023/9.).

[24] Az ítéltábla mindezekre tekintettel azt vizsgálta, hogy a felperes kereseti kérelme mire irányult, s mely jogalapon érvényesítette követelését, valamint ehhez képest mire alapította az elsőfokú bíróság az ítéleti döntését. A felperes a követelését a perrel érintett teljes időszakra, tehát a Hszt. 2023. február 1. napjától hatályos módosításától függetlenül a Hszt. 71. § (1) bekezdés mindhárom – a), b) és c) – pontjára alapította, s kifejezetten hivatkozott arra, hogy a Hszt. 2023. február 1. napjától megváltozott rendelkezései csupán a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján járó megbízási díj körében bírnak jelentőséggel, az a) és b) pontokra alapított igény ettől függetlenül vizsgálandó. A felperes a kereseti kérelmei jogalapját – a Hszt. 71. § (1) bekezdés a)-c) pontjai tekintetében – az eljárás folyamán nem változtatta meg, e körben további tényállításokat sem tett, s erre vonatkozóan az elsőfokú bíróság sem tett az anyagi pervezetés körébe tartozó intézkedést [a Kp. 71. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 237. §]. Az elsőfokú bíróság a második kereseti időszak vonatkozásában nem találta megalapozottnak a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára alapított kereseti kérelmet, így az a) és b) pontban foglalt tényállásokat is vizsgálnia kellett volna, amellyel azonban adós maradt. Jóllehet indokolásának [24] bekezdésében utalt a Hszt. 71. § (1) bekezdés valamennyi pontja vizsgálatára, a felperesi igény alaposságáról e jogszabályhely a) és b) pontjaira tekintettel nem döntött. Nem volt tekintettel arra, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) pontja esetében egy teljes betöltetlen beosztás (munkakör) ellátását; a b) pont

esetében pedig egy (a beosztás ellátásában tartósan akadályozott) személy helyettesítését kell ezen jogcímekhez kapcsolódóan a felperesnek bizonyítania, arra vonatkozó tényállításokat tenni. Az ezekre vonatkozó bizonyítási kötelezettséggel összefüggésben nem adott a felek részére a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 265. § (1) bekezdése és a Kp. 79. § (2) bekezdése szerinti jogszerű – a perek tisztességes lefolytatásának jogába tartozó – tájékoztatást, s nem tért ki arra sem, hogy az a) és b) pontok vonatkozásában melyek az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tények és ezzel összefüggésben a felperesnek mit kell bizonyítania. Mindezek hiányában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás sem lehet teljes. Alappal sérelmezte ezért a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a 2023. február 1. napjától 2023. június 30. napjáig terjedő időszak tekintetében az igényt kizárólag a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjának alaptalansága miatt utasította el, annak ellenére, hogy ezen időszak tekintetében éppúgy megjelölte keresete jogalapjaként a jogszabályhely a) és b) pontjait, mint a megelőző időszak tekintetében.

[25] Azáltal, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi igény alaposságát nem a kereseti kérelem korláta között vizsgálta – a kereseti kérelmet a második kereseti időszakra vonatkozólag nem merítette ki –, megsértette a Kp. 2. § (4) bekezdése szerinti kereseti kérelemhez kötöttség elvét; úgyszintén azáltal, hogy az elsőfokú bíróság az első kereseti időszakra megítélt megbízási díj összegszerűsége tekintetében elvégzett mérlegelése szempontjait ellentmondásosan, s az iratokkal ellentétesen rögzítette, kizárta, hogy annak jogszerűsége – azaz a mérlegelés okszerűsége – felülbírálható legyen, megsértve ezzel a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4) és (5) bekezdései szerinti indokolási kötelezettséget. Miután – az elsőfokú bíróság kioktatási és vizsgálódási kötelezettségének elmulasztása okán is – az ezekhez kapcsolódó tényállási elemek hiányában a másodfokú bíróság nem rendelkezett az elsőfokú ítélet megváltoztatásához szükséges adatokkal, továbbá a fentiek olyan, a másodfokú eljárásban orvosolhatatlan és a per érdemi eldöntésére kiható lényeges eljárási szabálysértések, amelyek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozzák (vö. Kfv.V.37.715/2023/7., Kfv.I.37.881/2022/6., Kfv.I.37.121/2023/9), ezért a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[26] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban az alábbiakat kell szem előtt tartania:

[27] A második kereseti időszak kapcsán az elsőfokú bíróság nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy 2023. február 1. napjától a Hszt. 71. § (3) bekezdése értelmében a hivatásos állomány tagja akkor jogosult megbízási díjra, ha az (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat ellátásával jelentős többletmunkát végez, és a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkörrel való megbízás nem eseti jellegű. E szabály azonban nem jelenti azt, hogy amennyiben e többletfeladatot az állomány tagja rendszeresen, tehát nem eseti jelleggel, és számára jelentős többletmunkát eredményezve végzi, annak ellentételezésére ne lenne jogosult. A nem eseti jelleg a módosítást megelőzően is követelmény volt (azt a bírói gyakorlat egyértelműen kialakította), ugyanakkor – többletfeladat ellátása esetén – a jelentős többletmunka végzése külön vizsgálendő, konjunktív tényállási elem, amely esetében a bizonyítási érdek a felperest terheli.

[28] Amennyiben az elsőfokú bíróság mindezen vizsgálati szempontok tükrében esetlegesen arra a jogi következtetésre jut, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogcímen a felperes a második kereseti időszak tekintetében megbízási díjra nem jogosult, úgy nem mellőzhető a Hszt. 71. § (1) bekezdés a) és/vagy b) pontja szerinti jogcímek – megfelelő, a [25] bekezdés szerinti jogszerű bizonyítási kioktatást követő – tételes, és egymástól elkülönült vizsgálata, majd indokolása. Az elsőfokú bíróságnak tehát az új eljárásban a fentiek szerint meghatározott logikai rendben kell az egyes kereseti jogcímek vonatkozásában a jogi álláspontját levezetnie.

[29] Az ítéletet – a keresettel érintett teljes időszakra nézve – a rendelkező résszel összhangban kell indokolni úgy, hogy az alkalmas legyen az ítéleti rendelkezés egészének alátámasztására, ennek körében a mérlegeléssel hozott döntést (a megbízási díj mértékére vonatkozóan) olyan módon, hogy a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége az ítéletből megállapítható legyen, és irat- ellenesség ne álljon fenn, az koherens egységet alkosson.

[30] Az ítéltábla a peres felek másodfokú eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja, 3. § (2) bekezdés a) pontja és 3. § (5) bekezdése alapján a fellebbezéssel érintett pertárgyértékhez – a felperes esetében az általa felszámított munkadíjakhoz képest alacsonyabb összeggel – igazodó, és a jogi képviselők által kifejtett munkával arányosan számított költségét a Kp. 110. § (3) bekezdése alapján csupán megállapította, a költségek viseléséről az elsőfokú bíróság az eljárást befejező határozatában köteles rendelkezni.

[31] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 77. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[32] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. február 5.

dr. Németh Andrea s.k.	dr. Rácz Krisztina s.k.	dr. Robotka Imre s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró	bíró	bíró

--	--	--